

Ziarul Tecucean

Știri, informații, actualități din Tecuci

[Home](#) / [2022](#) / [august](#) / [14](#) / Aspecte din viața comunității evreilor din Tecuci. Integrarea socio-economică

ISTORIE

Aspecte din viața comunității evreilor din Tecuci. Integrarea socio-economică

14 august 2022

Evreii au avut un rol important în viața economică a județului Tecuci. Ei și-au adus contribuția la dezvoltarea economică a comunelor în care formau comunități mai numeroase. Așa a fost cazul comunelor Ivești și Podu Turcului. La Ivești, „evreii se ocupau cu comerțul de cereale; pe lângă acesta toate industriile sunt în mâna lor, ca: cismăria, lemnăria, fierăria, croitoria, tinichigeria etc.”.

În Podu Turcului, la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea, erau 1973 de locuitori, din care 1025 de evrei. Dezvoltarea economică a comunei se observă și din statistica profesiunilor practicate de locuitori: 100 agricultori, 100 meseriași, 250 comercianți, 48 profesii libere, 10 muncitori și 142 servitori. Comerțul era făcut numai de evrei. Aceștia erau buni cismari, tinichigii, zidari și neguțători de cereale.

Despre implicarea comunităților de evrei în viața economică a comunelor în care trăiau relatează și Gh. Jurgea-Negrilești în „Troica amintirilor”: „Fără ei nu se putea trăi. Negoțul, grădinăritul, pescuitul, țesutul covoarelor, orice cerea muncă și inteligență era în mâinele lor”. Dintr-o statistică realizată în 1902, aflăm că în județul Tecuci evreii aveau închiriate 8 proprietăți cu o suprafață totală de 4389 ha.

O altă activitate la îndemâna evreilor, este adevărat blamată de români, era cămătăria. Același Jurgea-Negrilești releva faptul că „la Tecuci, erau diverși moșieri, conu Vasilică, chiar conu Iancu și alții, sunt în buzunarul lui Berl, lui Carol Triste”.

Trebuie să consemnăm faptul că în perioada în care s-au desfășurat războaiele în comuna Podu Turcului a fost liniște, deși moșia târgului era arendată unui grec, iar comunitatea evreiască din comună era numeroasă.

Un rol important în menținerea „stării morale de liniște”, precum și în evitarea „nenorocirilor” ce s-au produs în alte părți, a avut preotul Ioan

În primul deceniu al secolului al XX-lea, comunitatea evreiască din județul Tecuci era implicată tot mai mult în viața economică, așa încât, în 1908, la nivelul județului erau înregistrați 109 patroni evrei (49 la orașe și 60 la sate), 26 muncitori (12 la orașe +14 la sate) și 52 de ucenici evrei (48 la orașe + 4 la sate), iar doi ani mai târziu activau în județ 543 de comercianți evrei.

La sfârșitul primului deceniu al secolului al XX-lea, evreii din Tecuci practicau meserii dintre cele mai diverse: bancheri (1), băcani (7), bogasieri (5), cârciumari (14), ceasornicari (2), cerealiști (4), cizmari (1), jocari (1), croitori (17), dogari (1), fierari (1), lăcătuși (1), lemnari (1), mecanic (1), tâmplari (8), tinichigii (7), tipografi (1), zidari (1), zugravi (1). Nu lipseau magazinele de haine (4), încălțăminte (1), manufactură (8), depozite de cherestea (1) și o fabrică de apă gazoasă. Din cei aproape 300 de meseriași și negustori ce activau la Tecuci în acea vreme, 100 erau evrei.

În timpul Războiului de Întregire Națională, Comunitatea evreiască din Tecuci, prin Comitetul de doamne condus de Becca Rosenberg și Rosa Herșcovici, s-a implicat activ în activitatea de sprijinire și ajutorare a refugiaților, precum și a răniților de pe front. Au fost organizate mai multe colecte în urma cărora s-au strâns 1184 lei pentru Crucea Roșie și, mai apoi, alți 608 lei folosiți pentru cumpărarea de perdele la spitalul organizat în Clubul ofițerilor.

În același timp, evrei tecuceni s-au înrolat în armata română și au luptat pe front. Sunt cunoscute mai multe nume de eroi evrei tecuceni care s-au jertfit pentru apărarea Patriei. Amintim aici pe: Buhman Smil (soldat, Regimentul 50\64 Infanterie, 6 august 1917, Mărășești căzut în luptă), Cahane Manase (soldat, Regimentul 24 Infanterie, 29 iulie 1917, Valea Oituzului, căzut în luptă), Brener Berlă (soldat, Regimentul 22 Infanterie, 25 August 1917, Coțofenești, căzut în luptă), Herscovici Carol (caporal, Regimentul 24 Infanterie, 25 septembrie 1916, Tecuci, decedat în urma rănilor), Ianculovici Natan (soldat, Spitalul mobil nr. 8, 1 august 1917, decedat pe front în urma unei răni provocate de o schijă de obuz), Braumfeld Marcu (soldat, Regimentul 24 Infanterie, 23 septembrie 1916, Vlădeni – Brașov, căzut în luptă), Kern Moisa Moritz (soldat, Ambulanța Divizionară 10, 31 mai 1917, Negrești – Vaslui, bolnav de tifos), Lazarovici Simon (soldat, Regimentul 24 Infanterie, 11 sept 1917, decedat din cauza rănilor pe front), Segal Ozias Burah (plutonier T.T.R., Regimentul 12 Cantemir, 7 octombrie 1916, Buzău, căzut pe câmpul de luptă), Șapira Simon (soldat, Batalion 7 vânători, 12 decembrie 1917, Călărași – Botoșani, căzut în luptă), Iancu Sechter (soldat, Regimentul 6 Roșiori, 26 septembrie 1918, Arcia\Bosga căzut în luptă), Vainstain Solomon (soldat, Regimentul 64 Infanterie, 19 august 1917, Bârlad, decedat din cauza rănilor), Vecsler Iancu (soldat, Regimentul 64 Infanterie, 30 ianuarie 1917, decedat bolnav de tifos), Buium Marcovici (soldat, 1 mai 1917, Iași, decedat în urma unei paralizii generale), Cahane Casian (soldat, Regimentul 7 Racova, 25 decembrie 1917, Bacău, decedat din cauza rănilor și a bolii), Catz Iosef (soldat, Regimentul 24 Infanterie, 4 mai 1917, Bârlad, bolnav de tifos), Sfarz Bercu (soldat, Regimentul 24 Inf., 17 Martie 1917, Botoșani, febră recurentă).

Pentru faptele ostășești săvârșite pe câmpul de luptă au fost decorați 680 de evrei, dintre aceștia 18 au făcut parte din regimentele tecucene: Micu Iancu – plutonier-major, Grossu Luca, Ignat Iancu, Mandreș Petru – sergenți, Misilim Goldemberg – caporal, Blecher Saul, Hreșcu Nucham, Samson Robert, Iacob Ilie, Bercu Naftulea, Clug Ilie, Liber Solomon – soldați (Regimentul 24 Infanterie); Avram Jenică – caporal, Lebensohn Simion, Bruner Haim, Leibuz Lazăr, Valdman Avram, Zeilicov Leibuz – soldați (Regimentul 6 Roșiori). Consemnăm faptul că sora de caritate From Hermina, care a activat la spitalul „Principele Mircea” ce a funcționat în conacul familiei Chrissoveloni de la Ghidigeni, a primit Ordinul „Crucea Regina Maria” clasa a II-a, „pentru zelul și devotamentul cu care a îngrijit răniții în timpul luptelor din 1917- 18”.

Pe front au luptat și unele dintre personalitățile Comunității evreiești din Tecuci. Amintim aici pe Max W. Segall. În 1913, acesta a fost înrolat în Regimentul 5 Roșiori, Brigada IV Cavalerie și a participat la campania armatei române din timpul celui de Al Doilea Război Balcanic. În anul 1916 a fost mobilizat din nou, în Regimentul 19 obuziere, Bateria 105 și a luat parte activă la luptele de la Nămolosa și Doaga. La sfârșitul Campaniei din 1918 a fost distins cu Medalia „Avântul Țării”.

Iosef S. Wolfingher a fost încorporat la Regimentul 6 Roșiori Tecuci și în campania din toamna anului 1916 a luptat la Slobozia, Crevedia etc., iar în august 1919 „a făcut parte din primul regiment român ce a intrat în Budapesta, înfruntând toate pericolele și riscându-și viața pentru binele acestei țări”.

După încheierea luptelor și plecarea trupelor ruse din Tecuci locuitorii și-au reluat activitățile și orașul a început treptat să-și revină din punct de vedere economic. La această revigorare a localității a contribuit și comunitatea evreiască. Spre exemplu, în anul 1919 în județul Tecuci erau înscrise 126 de firme, dintre care 42 erau evreiești.

Încă din anul 1918, Max Segall, președintele industriașilor din Tecuci în perioada interbelică, a deschis prima fabrică de piele din oraș în care lucrau 40 de muncitori. Ulterior avea să mai înființeze o fabrică de ulei (în 1925) cu 10 muncitori și o moară. La rândul său, morarul Jean Neuhaser a construit o moară automată pentru măcinatul grâului, în condițiile în care orașul ducea lipsă de făină și aprovizionarea populației se făcea foarte greu.

Odată cu reîntoarcerea negustorilor de pe front, Strada Mare a prins și ea viață. Prăvăliile au devenit mai bogate și luxoase, vizitele de odinioară tratate cu dulceață și cafea au fost înlocuite de petreceri și spectacole. Printre organizatorii de spectacole din Tecuci se aflau: Segal Avram – varieteu, Florica Avram (antreprenor Hotel „Bulevard”) – săli de bal și serate, Aron Ignier prin A. Vasiliu (antreprenor Hotel „Emil”) – săli de bal și serate, Rachela Horovitz (proprietar Berăria „Carul cu bere”) – săli de bal și serate. În oraș se observa dorința oamenilor de relaxare și de a trăi mai bine după grozăviile războiului.

În această acțiune de refacere a orașului s-a implicat și primarul Virgil Mironescu. Încă din primul an de mandat, acesta a reușit să

și montare a conductelor de apă, a lucrărilor de reparare a uzinei electrice și a celei de furnizare a apei.

Războiul trecuse. Bubuiturile tunurilor care se auzeau zi și noapte încetaseră și ele. Au rămas în memoria contemporanilor luptele de la Mărășești, „când pământul tremura sub picioare, geamurile cădeau țândări, iar locuitorii fugeau să se adăpostească în pivnițe”. Toate aceste urme ale războiului dispăreau rând pe rând cu trecerea anilor.

Rămăsese ca mărturie doar un obuz înfipt într-un copac de la capătul peronului gării, o amintire pentru generațiile ce vor veni. Și pentru I. Simionescu copacul din colțul gării a fost un simbol al rezistenței, „care stătea ca un monument natural al vremii de groază dar și de speranțe, de lașitatea unora dintre aliați și de îndârjita însuflețire a celor rămași singuri să-și apere pământul strămoșilor lor”.

Daniel Bradea

(ASPECTE DIN VIAȚA COMUNITĂȚII EVREIEȘTI DIN TECUCI, volum în curs de apariție; sursa foto – <https://www.romanian-synagogues.org/tecuci-synagogue#/exteriortc1/>)

